

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>	2
<i>Wie hebben meegedaan aan het onderzoek (Respondent gegevens)</i>	3
Leeftijdsverdeling	4
Woonsituatie	5
<i>Opvattingen</i>	6
Belang van de energietransitie	6
Redenen om aan de slag te gaan met energiebesparing.....	7
Belangrijkste redenen voor energiebesparing.....	8
<i>Kennis</i>	9
Gebruik en kennis van materialen	9
Op de hoogte van Programma Aardgas Vrije Wijken / het AGV project	10
Ontvangt men informatie over het AGV project?.....	11
<i>Gedrag</i>	12
Wat doet men zelf aan energiebesparing.....	12
Welke grote energiebesparende maatregelen wil men uitvoeren?.....	13
Bereidheid om te investeren.....	14
Bezoek aan bewonersbijeenkomsten	15
<i>Behoefte</i>	16
Wat heeft men nodig om meer energie te kunnen besparen?	16
Interesse in activiteiten.....	17
Verwachting om in financiële problemen te komen	18
Hoe wil men betrokken worden?.....	19
Wil men op de hoogte worden gehouden?	19
<i>Wat wil men verder kwijt?</i>	21
<i>Bijlagen</i>	22

Verslag bewonersonderzoek Aardgasvrij-Klaar De Wijert

December 2022

Inleiding

In november 2022 is bij alle bewoners binnen het projectgebied een brievenbus-pakketje afgeleverd met daarin onder meer een verzoek om mee te doen met het bewonersonderzoek. Dit kon door het enquêteformulier in te vullen en te deponeren in de hiervoor bestemde bus bij de Albert Heyn of door de digitale vragenlijst in te vullen.

In totaal hebben 128 personen gereageerd. De resultaten van het onderzoek worden hieronder beschreven.

Er is vooralsnog geen verdiepende analyse van de gegevens gemaakt, de resultaten hebben betrekking op frequentieverdelingen per vraag. Indien in een latere fase de bronbestanden (ruwe data) beschikbaar komen kan op een dieper niveau naar de resultaten worden gekeken.

In de opbouw van de enquête is onderscheid gemaakt tussen vragen die betrekking hebben op hoe men over bepaalde onderwerpen denkt (opvattingen), welke kennis men heeft van mogelijkheden tot verduurzaming (kennis), welke acties men reeds ondernomen heeft om te verduurzamen en wat men van plan is (gedrag) en welke wensen er bestaan ten aanzien van ontzorging, informatievoorziening en betrokkenheid bij het project (behoeften)

Wie hebben meegedaan aan het onderzoek (Respondent gegevens)

Het merendeel van de respondenten valt in de leeftijdscategorieën 26 – 40 jaar (34,4%) en 41 – 64 jaar (37,6%). Een kwart van de deelnemers is 65 plus (24%). Slechts een klein deel valt in de leeftijdsgroep van 18 tot 25 jaar (4%).

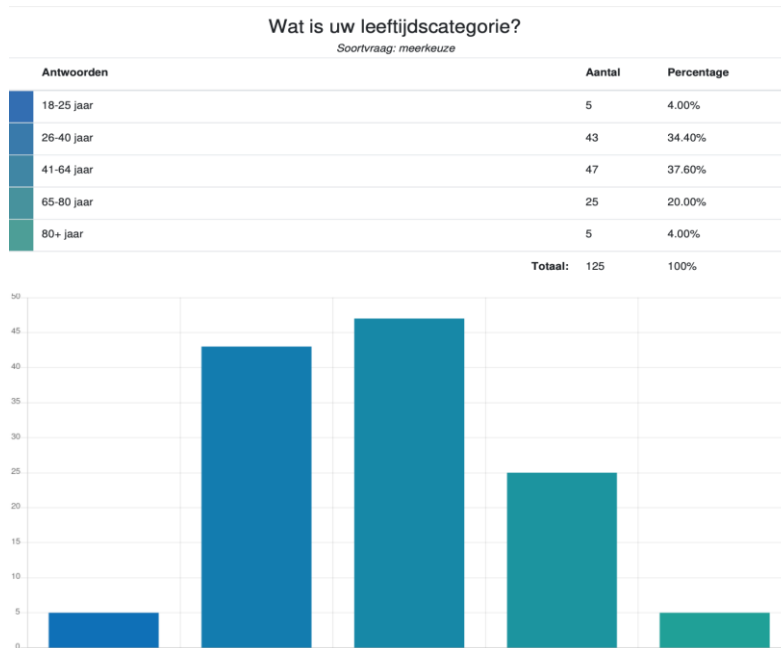
Hiermee is voor wat betreft de leeftijdsverdeling sprake van een representatieve afspiegeling van de volwassen wijkbewoners. (bron: <https://allecijfers.nl/ buurt/ de-wijert-groningen/>)

Ondanks het feit dat deelname aan de enquête ook opengesteld was voor wijkbewoners buiten het projectgebied zijn alle respondenten afkomstig uit de proeftuin. De brievenbuspakketjes lijken daarmee een aanzienlijk effect te hebben gehad op deelname.

Van de respondenten huurt het merendeel (45,6%) van een woningcorporatie. Kijken we naar de verdeling huurder/eigenaar dan zien we dat 56% huurder is en ongeveer 41% eigenaar. Het aantal deelnemende eigenaren dat lid is van een VvE is iets groter dan de groep die geen lid is van een VvE.

Ongeveer de helft van het aantal respondenten vertegenwoordigt een eenpersoonshuishouden (47%), een iets minder grote groep zijn de tweepersoons huishoudens.

Leeftijdsverdeling

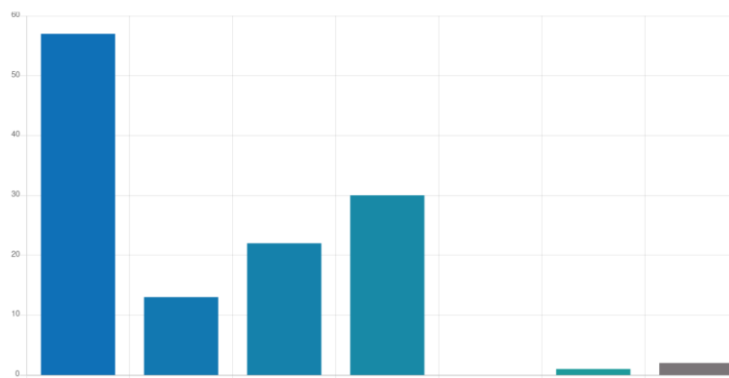
Vergelijking met de leeftijdsopbouw wijkbewoners volgens demografische gegevens gemeente ...??

Woonsituatie

Hoe bent u betrokken in De Wijert?

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Ik huur van een woningcorporatie	57	45,60%
Ik huur van een particuliere verhuurder	13	10,40%
Ik ben woningeigenaar	22	17,60%
Ik ben woningeigenaar en lid van een VvE	30	24,00%
Ik ben eigenaar/gebruiker van een commerciële ruimte	0	0%
Ik ben huurder van een commerciële ruimte	1	0,80%
Anders:	2	1,60%
Ik huur van mijn vader	1	
woning eigenaar, verhuurder van betreffende pand en VvE bestuurslid van gerelateerde VvE	1	
Totaal:	125	100%

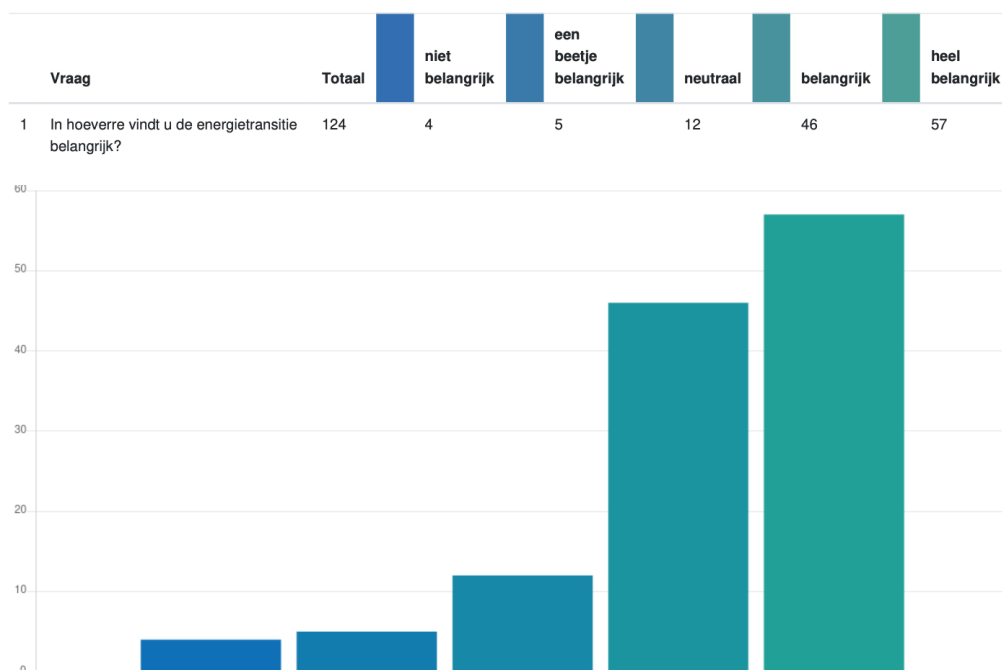

Opvattingen

In de enquête is geïnformeerd naar het belang dat mensen toekennen aan de energietransitie en waarom zij dit al dan niet belangrijk vinden. Daarnaast is gevraagd naar waarom men energiebesparing belangrijk vindt. Zicht krijgen op de achterliggende opvattingen kan behulpzaam zijn bij het benaderen van bewoners en biedt mogelijkheden in te spelen op de bestaande belangen.

Belang van de energietransitie

Het overgrote merendeel van de deelnemers vindt de energietransitie belangrijk tot zeer belangrijk (83,87%). Dit wijst op een stevige belangstelling voor de overgang van fossiele naar duurzame energiebronnen. De achterliggende redenen hierbij zijn divers (er waren meerdere antwoorden mogelijk) waarbij het tegengaan van klimaatverandering en voorkomen van uitputting van de aarde de boventoon voeren. De eigen financiële situatie wordt slechts in een beperkt aantal gevallen genoemd als reden (12,4%).

Redenen om aan de slag te gaan met energiebesparing

Hier zien we dat het terugdringen van de energierekening de meest genoemde reden is, op de voet gevolgd door de wens bij te dragen aan het tegengaan van opwarming van de aarde.

Waarom vindt u de energietransitie belangrijk of onbelangrijk?meerdere antwoorden mogelijk

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Tegengaan van klimaatverandering	83	21.73%
Tegengaan van uitputting van de aarde en natuurlijke bronnen	79	20.68%
De wereld zo mooi mogelijk doorgeven aan de volgende generatie	67	17.54%
Een gezonde en fijne leefomgeving behouden	64	16.75%
Een eerlijke verdeling van lusten en lasten	33	8.64%
Ik vind het belangrijk, omdat het mij geld gaat kosten	46	12.04%
Dat weet ik niet	2	0.52%
Anders:	8	2.09%

Het tegengaan van klimaatverandering, en het tegengaan van uitputting (respectievelijk in 21,7% en 20,7% van de gevallen genoemd) van de aarde vormen de voornaamste redenen om de energietransitie belangrijk te vinden. In lijn daarmee is het belang dat men toekent aan een gezonde en fijne leefomgeving (16,8%). Betrokkenheid op klimaat en milieubelangen weegt zwaarder dan financiële argumenten die tezamen in 20,7% van de gevallen worden gekozen (eerlijke verdeling van lusten en lasten, respectievelijk omdat het geld gaat kosten).

Dit wijst erop dat in de communicatie klimaat- en milieubelangen gebruikt kunnen worden om aan te sluiten bij de belangensfeer van wijkbewoners.

Belangrijkste redenen voor energiebesparing

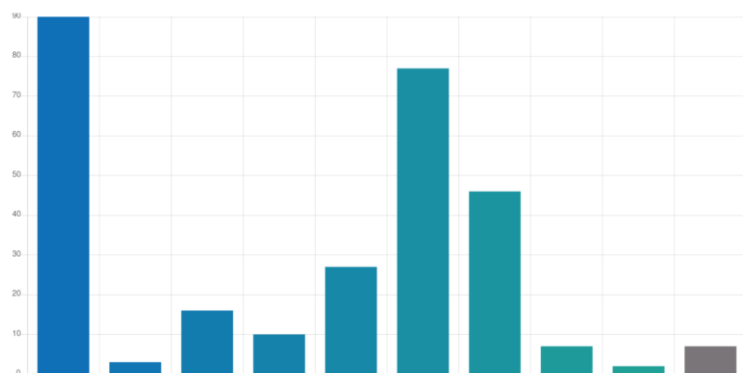
Wat is voor u de belangrijkste reden om aan de slag te gaan met energiebesparing?

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Een lagere energierekening	90	31.58%
Mensen uit mijn omgeving doen het ook	3	1.05%
De waarde van mijn huis stijgt hierdoor	16	5.61%
Ik kan er subsidie voor krijgen	10	3.51%
Het geeft mij meer wooncomfort	27	9.47%
Een bijdrage leveren aan het tegengaan van de opwarming van de aarde	77	27.02%
Onafhankelijk(er) zijn van andere landen	46	16.14%
Ik begin pas als de overheid mij verplicht	7	2.46%
Geen reden, ik vind het niet belangrijk	2	0.70%
Anders:	7	2.46%

Als het gaat om de redenen voor energiebesparing worden een lagere energierekening (31,6%) en tegengaan van de opwarming van de aarde (27%) het vaakst genoemd.

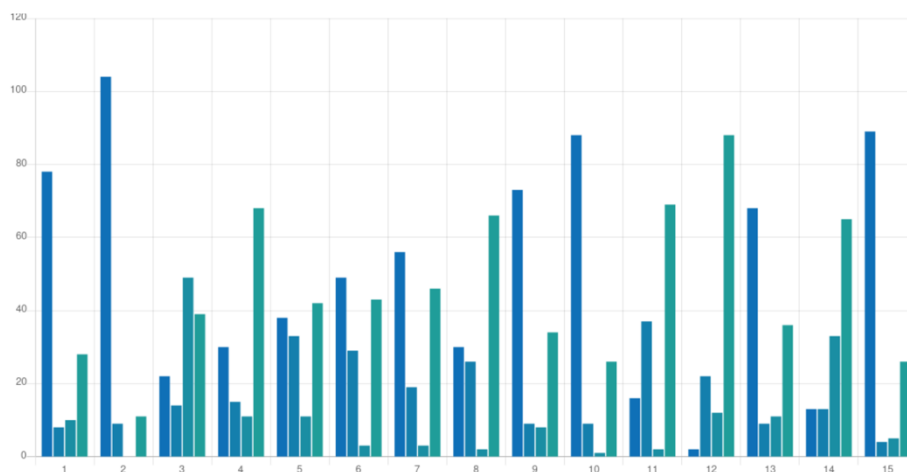
Interessant is dat financiële redenen, zeker wanneer de waardeverhoging van het huis en subsidiemogelijkheden worden meegenomen, bij energiebesparing vaker worden genoemd dan wanneer het gaat om de energietransitie. Het begrip energietransitie lijkt daarmee meer een appel te doen op betrokkenheid op milieu en een betere wereld waar het begrip energiebesparing eerder gaat over financiën. Een achterliggende opvatting kan zijn dat besparen iets is dat je primair voor jezelf doet en in mindere mate voor het klimaat. In de communicatie met de wijk zou dan meer benadrukt kunnen worden dat je door te besparen beide doet.

Kennis

Gebruik en kennis van materialen

Vraag	Totaal	heb ik al gedaan	wil ik gaan doen	ken ik niet	geen interesse of niet van toepassing
1 Slimme energiemeter	124	78	8	10	28
2 Spaarlampen en LED verlichting	124	104	9	0	11
3 Standby killers	124	22	14	49	39
4 Tijdschakelaar	124	30	15	11	68
5 Radiatorfolie	124	38	33	11	42
6 Tochtstrips	124	49	29	3	43
7 Waterbesparende douchekop	124	56	19	3	46
8 Isolatie aanbrengen (vloer, spouw, dak)	124	30	26	2	66
9 HR ketel	124	73	9	8	34
10 Dubbel of triple glas	124	88	9	1	26
11 Zonnepanelen	124	16	37	2	69
12 Warmtepomp	124	2	22	12	88
13 Lager instellen van CV-ketel	124	68	9	11	36
14 Radiator ventilatoren	124	13	13	33	65
15 Kunststof kozijnen	124	89	4	5	26

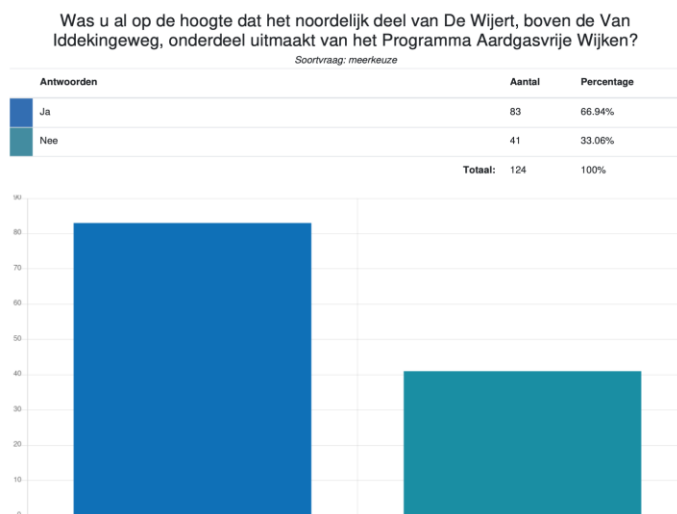

De maatregelen die het meest genomen zijn betreffen spaarlampen, dubbel of triple glas en kunststof kozijnen. Ook het lager instellen van de ketel en de slimme energiemeter worden relatief vaak genoemd.

Een warmtepomp wordt in slechts 2 van de 124 keer genoemd als een genomen maatregel terwijl 41,6% van de respondenten eigenaar zijn van een woning (17,6 eigenaar en 24% lid van een VvE).

Radiatorventilatoren en standby killers zijn relatief onbekend.

Op de hoogte van Programma Aardgas Vrije Wijken / het AGV project

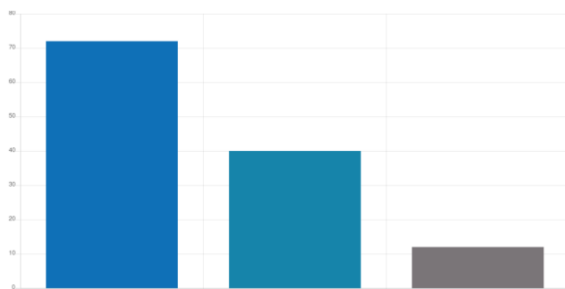
Van alle respondenten blijkt 66,9% op de hoogte te zijn van het project Aardgasvrij-Klaar. Er valt in de communicatie over dit project in de wijk nog een slag te winnen. Op de vraag of men informatie ontvangt over het project antwoordt 58,1% bevestigend hetgeen erop wijst dat een deel van de respondenten op een andere wijze is geïnformeerd over het bestaan van Aardgasvrij-Klaar De Wijert.

Ontvangt men informatie over het AGV project?

Ontvangt u informatie (mail, flyers, artikelen in de wijkkrant, activiteiten etc.) over Aargasvrij-klaar De Wijert?

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Ja	72	58.06%
Nee	40	32.26%
Anders, namelijk:	12	9.68%

Gedrag

Wat doet men zelf aan energiebesparing.

De antwoorden laten zien dat men het niet laat bij een enkele maatregel om aan energiebesparing te doen, maar dat meerdere acties hand in hand gaan met elkaar.

Het vaakst wordt genoemd dat het energieverbruik wordt teruggedrongen. Men laat de auto vaker staan, er wordt minder water gebruikt en men geeft de voorkeur aan het gebruiken van energiezuinige apparaten. De keuze voor een energiezuinige auto wordt het minst vaak genoemd hetgeen niet verbaast omdat deze overstap voor velen nog te kostbaar is.

Doet u zelf iets aan energiebesparing?meerdere antwoorden mogelijk		
<i>Soortvraag: meerkeuze</i>		
Antwoorden	Aantal	Percentage
Ik probeer mijn energieverbruik te verminderen	111	21.22%
Ik verkies bewust de fiets en/of OV als vervoermiddel boven de auto	73	13.96%
Op het gebied van voedsel (bijvoorbeeld biologisch, eigen moestuin, niet verspillen etc.)	50	9.56%
Op het gebied van afvalvermindering	30	5.74%
Op het gebied van kleding (bijvoorbeeld tweedehands, recyclen of repareren/zelf maken)	47	8.99%
Op het gebied van biodiversiteit (door bijvoorbeeld gevarieerd te beplanten, insectenhôtels of vogelhuisjes)	23	4.40%
Op het gebied van water (zoals bijvoorbeeld kort douchen, regenwateropvang, water hergebruiken)	64	12.24%
Ik gebruik energiezuinige huishoudelijke apparaten (A+, A++ of A+++)	54	10.33%
Ik kies bewust voor een energiezuinige auto	8	1.53%
Ik vermijd het vliegtuig als ik op vakantie ga	29	5.54%
Ik heb mijn woning verduurzaamd	21	4.02%
Anders, namelijk:	13	2.49%

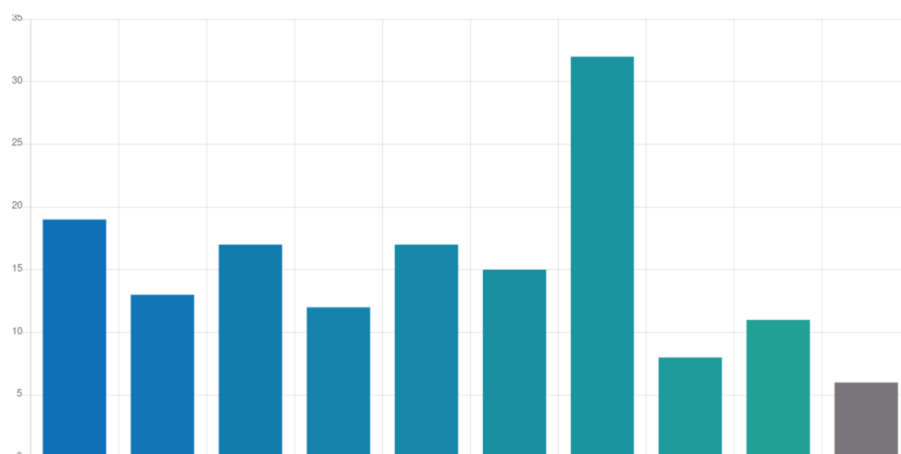
Welke grote energiebesparende maatregelen wil men uitvoeren?

De vraag naar grote(re) energiebesparende maatregelen is gesteld aan woningeigenaren. Hier wordt het plaatsen van zonnepanelen het vaakst (21,3%) genoemd. Dit betekent dat een vijfde van de woningeigenaren nog geen kans heeft gezien zonnepanelen te plaatsen terwijl de wens wel bestaat.

Welke grote energiebesparende maatregelen zou u willen uitvoeren in/aan uw huis? meerdere antwoorden mogelijk

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Spouwmuurisolatie	19	12.67%
Vloerisolatie	13	8.67%
Dakisolatie	17	11.33%
Isolerend glas	12	8.00%
Warmtepomp	17	11.33%
Groen dak	15	10.00%
Zonnepanelen	32	21.33%
Slimme thermostaat	8	5.33%
Goed sluitende binnendeuren	11	7.33%
Geen, omdat:	6	4.00%

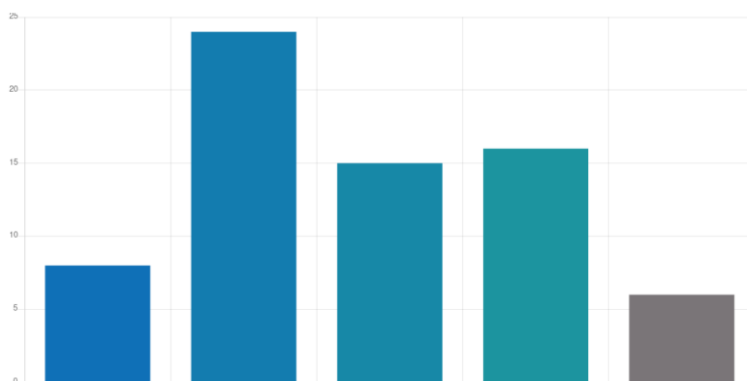

Bereidheid om te investeren

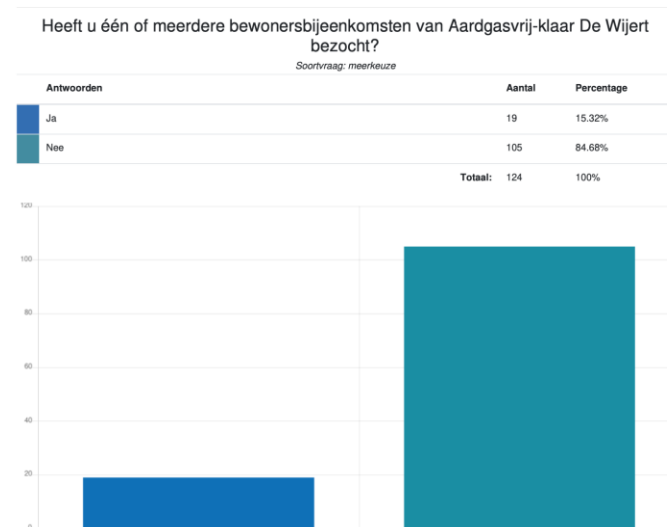
Meer dan een derde (34,8%) van de respondenten geeft aan geen geld te hebben om te investeren in energiebesparende maatregelen. Bijna een kwart van de deelnemers zegt een bedrag tot aan €500 te willen investeren in kleine maatregelen. Iets meer dan een vijfde (21,7%) is bereid een huurverhoging te accepteren.

Kijken we naar de bestaande en verwachte financiële problemen vanwege de hoge energieprijzen (resp. 4,8% en 27,4%, pag. 18) dan komen de beelden overeen. Dit duidt erop dat ruim een derde van de wijkbewoners financieel niet bij machte is om energiebesparende maatregelen door te voeren.

Hoeveel bent u bereid te investeren in energiebesparing in uw woning?		
Soortvraag: meerkeuze		
Antwoorden	Aantal	Percentage
Ik ben niet bereid te investeren	8	11.59%
Ik heb het geld niet (over) om te investeren	24	34.78%
Ik ben bereid hiervoor een huurverhoging te accepteren	15	21.74%
0-500 euro (Bijvoorbeeld voor kleine maatregelen als radiatorfolie, spaarlampen en tochtstrips)	16	23.19%
Anders:	6	8.70%

Bezoek aan bewonersbijeenkomsten

Het merendeel van de respondenten (84,7%) geeft aan niet bij een van de bewonersbijeenkomsten te zijn geweest. Het niet aanwezig zijn kan maar ten dele verklaard worden doordat men niet op de hoogte was van de bijeenkomsten; 58,1% geeft aan wel informatie over het Aardgasvrij-Klaar project te ontvangen. Een vergelijkbaar percentage (58,9) geeft aan wel informatie te willen ontvangen via mail en laat een emailadres achter. Een nadere bestudering van de bronbestanden zou moeten uitwijzen in hoeverre het over dezelfde personen gaat.

Behoefte

Wat heeft men nodig om meer energie te kunnen besparen?

Bij deze vraag wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van informatiebehoefte enerzijds en daarnaast de wens tot praktische ondersteuning bij het nemen van maatregelen.

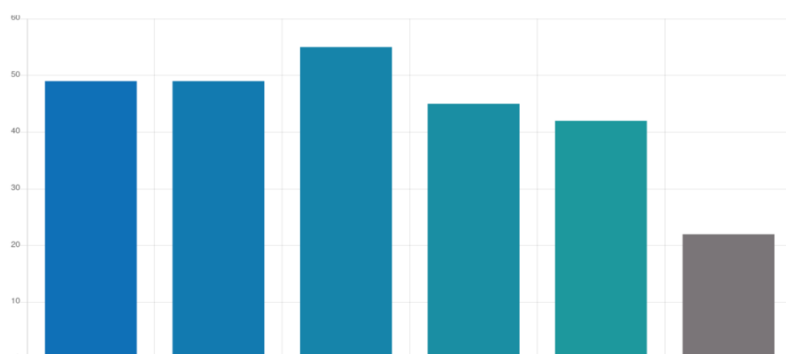
Alle vormen van informatievoorziening worden bijna even vaak genoemd. Dit duidt erop dat een blijvende inspanning vanuit het project om bewoners in brede zin op de hoogte te houden, van groot belang is.

Uit de antwoorden op de open vraag blijkt dat huurders zich relatief vaak onzeker voelen over wat de verhuurder van plan is of wat zij zelf kunnen doen.

Wat heeft u nodig om meer energie te kunnen besparen? meerdere antwoorden mogelijk

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Meer informatie over technische mogelijkheden	49	18.70%
Meer informatie over financiële mogelijkheden en subsidies	49	18.70%
Meer informatie over de plannen van de gemeente voor mijn wijk	55	20.99%
Meer informatie over de plannen van mijn verhuurder (particulier of woningcorporatie) voor mijn woning	45	17.18%
Ondersteuning bij het nemen van energiebesparende maatregelen	42	16.03%
Anders:	22	8.40%

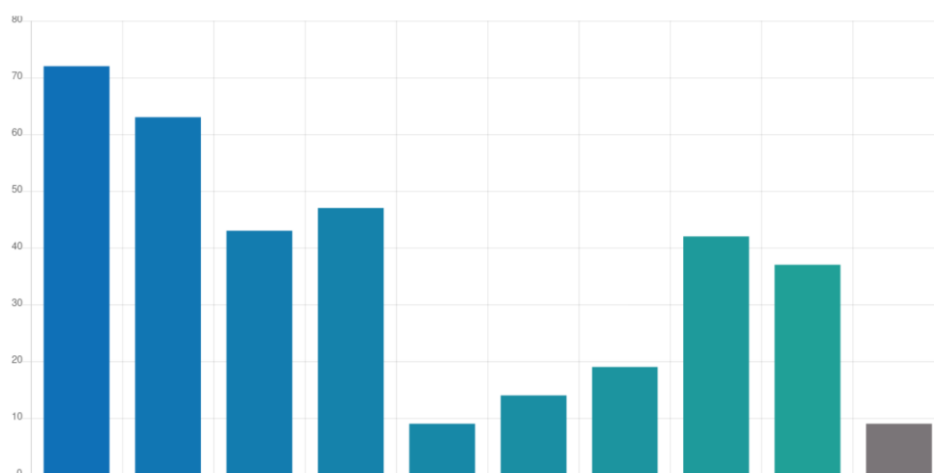
Interesse in activiteiten

Heeft u interesse in activiteiten gericht op: meerdere antwoorden mogelijk

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Energiebesparing	72	20.28%
Het isoleren van mijn woning	63	17.75%
Samen opwekken van energie	43	12.11%
Gezamenlijke inkoopacties van bijvoorbeeld isolatiematerialen, zonnepanelen of warmtepompen	47	13.24%
Voorbeelden met elkaar delen, bijv. een Duurzame Huizendag	9	2.54%
Deelauto's, scooters of fietsen	14	3.94%
Een gezamenlijke moestuin	19	5.35%
Samen vergroenen van de straten	42	11.83%
Recyclen van spullen en afval	37	10.42%
Anders:	9	2.54%

De resultaten wijzen in de richting van een belang in het deelnemen aan activiteiten, zeker wanneer ze direct aan energiebesparing gekoppeld zijn. Daarnaast is er belangstelling voor gezamenlijke activiteiten zoals het vergroenen van de straten, een gezamenlijk moestuin of het recyclen van spullen.

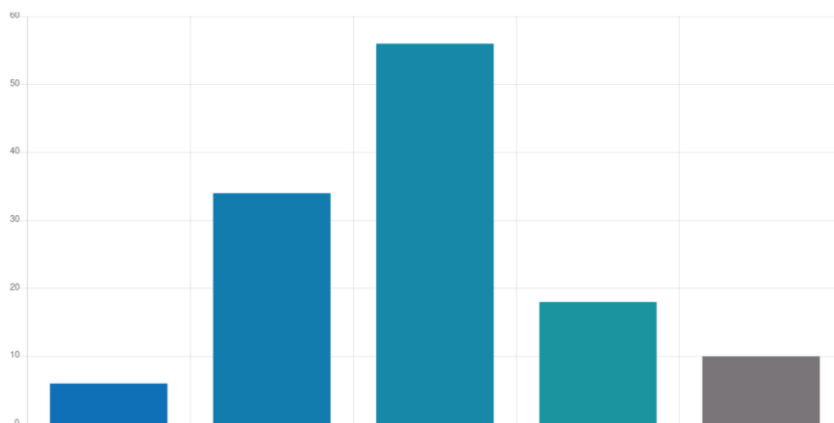
Verwachting om in financiële problemen te komen

Verwacht u in financiële problemen te komen door de hoge energieprijzen?

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Ja, ik heb hierdoor nu al financiële problemen	6	4.84%
Ja, dat verwacht ik	34	27.42%
Nee	56	45.16%
Weet ik niet	18	14.52%
Anders, namelijk:	10	8.06%

Ongeveer een derde (32,2%) van de respondenten ervaart financiële problemen door de hoge energieprijzen of verwacht dit te gaan doen.

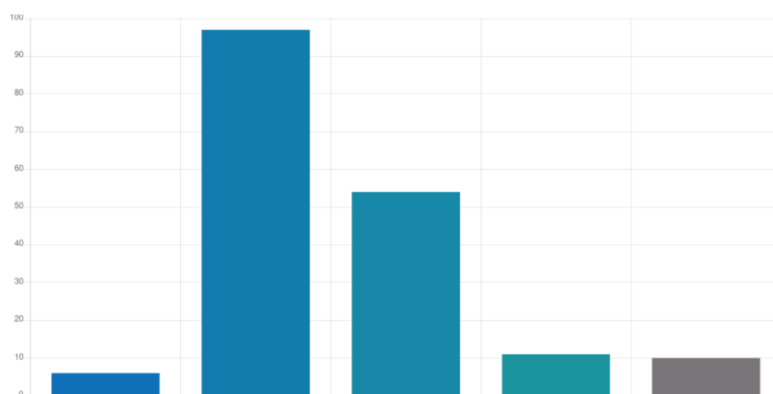

Hoe wil men betrokken worden?

Hoe wilt u door de gemeente Groningen betrokken worden bij de energietransitie? meerdere antwoorden mogelijk

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Ik wil niet betrokken worden.	6	3.37%
Ik wil geïnformeerd worden en weten wat de plannen zijn.	97	54.49%
Ik wil geraadpleegd worden: wanneer het mij gevraagd wordt geef ik mijn mening, bijvoorbeeld door deel te nemen aan enquêtes.	54	30.34%
Ik wil actief meedoen, bijvoorbeeld door deel te nemen aan een klankbord- of projectgroep.	11	6.18%
Anders:	10	5.62%

De betrokkenheid in de wijk op de energietransitie is relatief groot en blijkt uit het gegeven dat meer dan 90% op een of andere wijze betrokken wil blijven. Daarnaast heeft deze vraag 11 mogelijk leden voor een klankbord- of projectgroep opgeleverd.

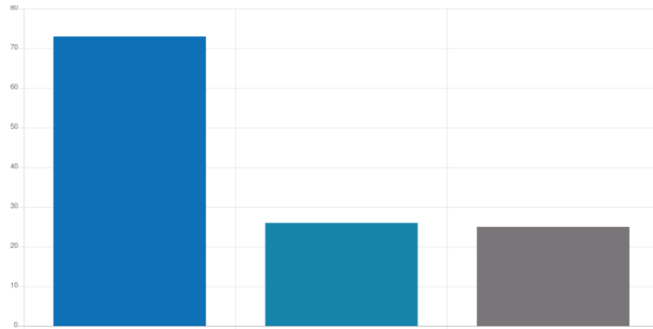
Wil men op de hoogte worden gehouden?

Mogen we u op de hoogte houden van het project en de ontwikkelingen?

Soortvraag: meerkeuze

Antwoorden	Aantal	Percentage
Ja, emailadres:	73	58.87%
Nee	26	20.97%
Anders, namelijk:	25	20.16%

58,9% van de respondenten geeft aan geïnformeerd te willen blijven over het project en de ontwikkelingen. Dit heeft xx nieuwe emailadressen aan het mailbestand voor directe benadering opgeleverd.

Wat wil men verder kwijt?

Deze open vraag heeft tot een diversiteit aan reacties geleid die zijn opgenomen als bijlage.

Bijlagen

Wilt u verder nog iets kwijt?

Soortvraag: open

Antwoord	Aantal
nee	7
Nvt	2
In deze wijk wordt alles georganiseerd door een vaste groep bewoners voor een vaste groep bewoners. Er is geen ruimte voor mensen die geen deel uitmaken van die groep. Daarom ga ik niet naar bijeenkomsten op wijkniveau. Ik zou waarschijnlijk wel naar bijeenkomsten op gemeente niveau gaan.	1
Graag kijken wat we als straat/ flat collectief kunnen doen met zonnepanelen	1
Zou ook graag horen hoe patrimonium hier instaat. Hier horen we niks van. Betalen meer huur voor zonnepanelen maar geven niet thuis als het gaat om het onderhouden hiervan.	1
Ik ben niet blij met deze ontwikkeling van proeftuin. Als blijkt dat hier extra kosten achterweg komen wil ik dat graag weten per brief. Dan heb ik tijd om te verhuizen.	1
Ik vind dat als dit uitgevoerd gaat worden, de woningbouw GEEN huurverhoging mag vragen, of anderszins kosten rekenen hiervoor. Dit moet uit een algemene pot van de woningbouw, gemeente of de overheid komen. Verder sta ik erachter en werk ik mee mocht dit nodig zijn.	1
Goed bezig! Ben wel heel benieuwd of een warmtenet de onderste huizen (boven de kelders) ook warm genoeg krijgt.	1
Topactie, maar zolang er niks concreets gebeurt zal de participatie en welwillendheid uitblijven. Kom gewoon zo snel mogelijk isoleren, zonnepanelen en groene daken brengen en warmtepompen installeren alstublieft.	1
Bij verschillende huurwoningen of allemaal warmteverlies controleren! Vind ik erg belangrijk (vloerisolatie zolder warmte zonneboiler voor water, zonnepanelen.)	1
Nij	1
ik ga geen geld uitgeven omdat de gemeente van het gas wil!	1
Onhandig formaat formulier. wel mooie duidelijke vragen. dank je voor de pen	1
Ik zie het allemaal vanzelf wanneer ze aan de slag gaan. 2035 is nog ver weg, dit duurt nog 13 jaar. Ik weet niet of ik dan nog wel in leven ben.	1
Zoals altijd binnen de gemeente een ondoordacht plan - met weinig nuttige acties. Kost een hoop geld en zie er niks van/voor terug.	1
In 2020 is het programma begonnen en het is nu eind 2022. Ik vind de vooruitgang in ruim 2 jaar minimaal. Het pakketje ziet er hartstikke leuk uit maar ik lees eigenlijk geen nieuwe informatie en vind de vragen erg algemeen. Wat kunnen we van de gemeente verwachten? Wat verwacht de gemeente van ons? Welke kosten zitten eraan vast en hoe kunnen we dit tot een haalbaar plan brengen? In ruim 2 jaar had ik hier meer antwoord op verwacht.	1

Als onderdeel van een vve in een appartement zijn er veel obstakels om energiebesparende maatregelen te nemen. Alle maatregelen die de buitenkant betreffen, moeten worden genomen door de vve. Die komt in de basis eens per jaar bij elkaar om beslissingen te nemen. Het kost al veel geld en kunde om überhaupt een plan te formuleren om te akkorderen. Daarnaast is het complex om een systeem op te zetten voor bijvoorbeeld zonnepanelen, waarbij ieder dezelfde aanspraak heeft op een deel van het dak, als niet iedereen vanaf het begin mee wil doen en het wel gemeenschappelijk moet worden beheerd (en in de regel dus in een keer neergezet).	1
Veel succes!	1
Er moet meer duidelijkheid komen over de gevolgen van verduurzaming voor de waarde van woningen. Ik vrees nu hele hoge investeringen	1
De gemeente doet wel haar best. Ik vind het lastig om actief energiebesparende maatregelen te nemen (bijvoorbeeld aanbrengen radiatorfolie). Het zou mooi zijn als de wooncorporatie daarvoor zou langskomen.	1